

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 44. Quis possit dare facultatem legendi vel corrigendi libros hæreticos
& prohibitos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

tandi sunt rudibus illi controversiæ, qui subtilia argumenta hæreticorum nervosè & ad plausum proponunt, solutionem autem breviter & frigidè: imò rectè notat *Verj. a. 11*. tales libros merito non esse permittendos imprimi, præsertim in lingua vulgari.

Q. 43. Quas pœnas incurrant legentes aut retinendi libros hæreticos vel alios prohibitos. R. Satis colligitur ex dictis & ex hac Regula 10. Indicis in fine. Si quis libros hæreticorum vel cujusvis Auctoris scripta ob hæresin vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata atque prohibita legerit, sive habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat; qui verò libros alio nomine interdictos legerit aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, judicio Episcoporum ferere puniatur. Denique notandum est cum *Schiaz. l. 4. diff. 21*. laicis (quales non sunt primam tonsuram habentes) prohiberi *Cap. Quicumque, De hæret. in 6.* sub pœna excommunicationis ferendæ sententiæ, ne disputent de fide publicè vel privatim cum hæreticis. Id ipsum etiam prohibetur Clericis indoctis, *L. Clericus, Cod. De summa Trin. & fide cath.*

Q. 44. Quis possit dare facultatem legendi vel corrigendi libros hæreticos & prohibitos. R. S. 1. Superiores regulares posse suis dare facultatem legendi & retinendi libros hæreticos putarunt multi viri docti à me interrogati, ducebantur his rationibus: 1. Quia Patres Provinciales viri pii & docti quorundam Ordinum eam facultatem hætenus semper dare consueverunt, qui communis mos videtur esse sat solidum fundamentum. 2. Quia est justa & rationabilis præsumptio pro sapientibus viris illis, non ignavis eorum, quæ obmoventur, nec tamen difficillibus.

bus in ea potestate danda, estque semper præsumptio pro Superioribus, argumento Cap. *Quid culpatur*, 23. q. 1. *Laym.* l. 1. tr. 1. c. 5. §. 2. n. 11. & omnes in Cap. *Quoniam contra*, ubi nominatim *Decius* n. 33. ff. De probat. *Alciatus* Reg. 3. præsump. 9. *Abbas*, concl. 41. n. 2. Præsumptione autem merito stari in utroque foro adstruit *Sanch.* in Decal. l. 2. c. 10. n. 11. & 13. 3. Quia Bullæ & prohibitiones in contrarium ignotæ sunt, adeoque non receptæ usu apud Germanos. 4. Et præcipuè, quia saltem quòd Societatem **JESU** attinet & alios participantes ejus privilegia, *Pius V.* & post eum *Greg. XIII.* per Bullam *Exponi nobis*, 1575. concedit, ut *Præpositus Generalis* consideratè cum delectu & re consultatà cum *Assistentibus* possit concedere facultatem legendi libros hæreticos & alios prohibitos ad oppugnandum, uti refertur in *Compend. privil. v. Libri prohibiti* §. 1. Et ibidem §. 2. sic habetur: *Possunt nostri uti libris non hæreticis, licet habeant annotationes & scholia Auctorum hæreticorum, aut Auctores ipsi mali sint, si libri ipsi non sint editi ad stabilienda dogmata hæretica, dummodo nomen Auctoris, si sit hæreticus aut in Indice prohibitus; & si quid inter legendum impium occurreret, deleatur.* Et facultas hæc in dicto comp. communicatur Provincialibus. Similiter in §. 3. & seqq. ejusdem compendii datur facultas eis, qui à Superioribus nostris deputati fuerint, corrigendi alios quos libros prohibitos.

390. §. 2. Alii negant Superiores regulares posse dare facultatem ad legendos aut retinendos, saltem libros hæreticos, quia putant ista esse revocata per sequentes Pontifices, nam *Greg. XV.* 30. Decemb. 1622. per Bullam *Apostolatus officium*, revocavit datas quibusunque personis cujuscun-

que
haben
prohib
April.
ob hæc
per co
itrolog
prohib
clericali
cujuscun
modo
unque
omiser
hender
scriptu
1631.
tur accep
nes etia
fidem
ficium
hæresin
bitorum
cultas
XIII. na
curr sui
quiri d
faculta
libus.
tatem
quia in
post §.
vendi lib
fuisse à
constit.
145. At

que gradus & conditionis licentias legendi vel habendi libros hæreticos vel quomodolibet prohibitos: *Urb. VIII.* Bullam illam innovavit 2. April. 1631. expressè addens, libros quoscunque ob hæresin vel falsi dogmatis suspicionem, seu per constitutiones Apostolicas etiam ratione astrologiæ judiciariæ vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuscunque personis, laicis & ecclesiasticis, tam secularibus quàm regularibus cujuscunque Ordinis, Societatis & instituti quomodocunque concessos: per quæ verba, *cujuscunque Ordinis, Societatis & Instituti*, quæ *Greg. XV.* omiserat, videtur voluisse etiam nos comprehendere; Hinc *Dicast.* qui in Germania vixit & scripsit hîc d. 3. n. 257. ait: *Urbanus VIII.* 5. Nov. 1631. per constitutionem, quæ incipit, *Cum sint accepimus*, revocat, quidquid potuerunt omnes etiam de Societate, circa ea, quæ concernunt fidem catholicam illiusque professionem & officium S. Inquisitionis, qualia sunt ea, quæ ad hæresin spectant, & lectionem librorum prohibitorum. Accedit quoad libros hæreticos difficultas ex verbis concessionis per *Pium V.* & *Greg. XIII.* nam cum dicat, *cum delectu & re consultata cum suis Assistentibus*, videtur eligi industria seu requiri determinatè judicium Generalis, adeoque facultas illa non erit communicabilis Provincialibus. Denique quod mihi maximam difficultatem facit circa illam facultatem nostram est, quia in dicto compendio nostro suprâ in fine post §. 6. additur: *Adverte, facultatis legendi & habendi libros prohibitos universalem revocationem editam fuisse à Greg. XV. 30. Decemb. 1622. in Bullar. comm. constit. 40. & ab Urb. VIII. 2. April. 1631. ibid. constit. 145.* Atque ideo *Dian. Portel. Delb. Lezan. Pignar. in noviss.*

novissimis conf. 196. pag. 492. stant pro hac sententia negante, uti & novissimè *Viva* ad prop. 2. §. *Alex. VII.* n. 11. quamvis contradicat *Peyrimis*, patens Pontifices non derogare Privilegiis Religio- num, sed solum particularibus licentiis; atque ita referunt, sed nihil statuunt *Bassæus V. Hæresi* n. 17. *Herinx* De fide disp. 9. n. 82. sed *Pennafels* De fide disp. 16. n. 69. relata sententiam illam *Peyrimis* rejicit dicens, facultatem quoad libros hæreticos tam inquisitoribus quàm Regularibus olim factam per constitutiones illas revocari. *Pelliz.* Tom. 1. tr. 6. c. 5. n. 37. dicit speculativè defendi posse, per Pontifices revocatas esse licentias, quomodocunque etiam per privilegium datas ad legendum tales libros: item potestatem dandi ejusmodi licentias esse restrictam ad solam Congregationem S. Officii, adeoque ablatam illis, qui illam habebant viâ ordinariâ, uti erant Ordinarii & Inquisitores, sed non ideo potestatem concedendi facultatem legendi tales libros esse ablatam illis, qui privilegium habebant, de hoc enim nulla fit mentio, nihil tamen vult determinare: *Pignat.* autem suprâ directè contradicit, tantum id permittens quoad alios libros prohibitos, sed non hæreticos. Et satis est mihi ista retulisse: De cætero, quod me acceperunt, quia non tantum Nuntii Apostolici, sed etiam Episcopi in his partibus habent speciales facultates concedendi potestatem legendi & retinendi libros hæreticos, uti retuli l. 6. p. 3. n. 832. & 846. ab illis pro securitate hætenus petii hanc potestatem, uti & absolvendi ab hæresi & à lectione librorum prohibitorum, quando sunt casus cadentes sub Bullam cœnæ, de quibus omnibus multa etiam dixi l. 6. p. 2. à n. 1613. & 1615.

Oppo-

E. III.
20. II.M. M. O. R.
P. Clau dii
La Croix
Tom. VII

Ca.

Opponi potest 1. Quod alii Regulares sine scrupulo tali facultate utantur, uti & dicuntur abolvere ab hæresi, ergo & nos posse. R. N. conseq. quia nobis deberet facultas illa communicari per Generalem, fortasse id non est opus apud alios. Deinde rectè docet *Less.* in Auct. V. *Bulla Pontificia*, cas. 5. Religiosos diversorum Ordinum in eadem Provincia non facere unum corpus in ordine ad receptionem Constitutionis Pontificiæ generaliter ad Regulares directæ, quia in hoc Ordine possunt esse rationes recipiendi, in altero non recipiendi, cum vario Jure & modo vivant, nam & sic fit, ut unius regni civitas una recipiat & obligetur lege Principis, alia non.

Objici potest 2. Revocationes illas non esse promulgatas in partibus, ergo non obligant. R. N. conseq. quia sufficit promulgationem esse Romæ factam, uti rectè *Less.* supra V. *Professio religiosa*, cas. 1. n. 1. Et quamvis si revocationes tangerent contractus & similia, ex quibus sequi posset magna perturbatio Reip. teneant aliqui cum *Less.* V. *Bulla Pontificia*, cas. 3. requiri etiam promulgationem in partibus, tamen si agatur de privilegiis, rectè docet sufficere, quod revocatio facta sit Romæ, & de ea certò constet in partibus, privilegia enim non sunt leges, & multò facilius cadunt.

§. 3. Confessarius sine speciali potestate ab- 391.
solvens ab hæresi, lectione libri hæretici, vel ab alio casu Bullæ cœnæ, facit actum irritum & excommunicatur, uti patet ex §. 23. & seqq. Bullæ cœnæ, quam retuli l. 6. p. 2. n. 1054.

§. 4. Quod attinet ad facultatem corrigendi 392.
aliquos libros, & ita correctos relinquendi externis, est tantum sermo de libris aliquam fortè

hæresin vel alteram continentibus, non autem de libris hæretici tractantibus de religione, hi enim corrigi non possunt: nec ideo prohibentur, quòd contineant hæresin, quæ corrigi possit, sed quia tractant de religione, quali tractationi facile inspergitur hæresis, uti habet Sanch. suprâ.

393. §. 5. Circa correctionem libri, cui insperfa est hæresis, sic habet Laym. suprâ n. 4. Licet in Reg. VIII. Indicis librorum prohibitorum præcipiatur, ut libri, quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inferta sunt, quæ ad hæresin seu impietatem, divinationem seu superstitionem spectant, à Catholicis Theologis Inquisitionis Generalis auctoritate expurgentur, quia tamen in Germania nostra Inquisitores non sunt, ideo hoc præceptum in observationem non deducitur, quamvis consultum sit observare, & esse præcipiendi libros viris Theologis expurgandos tradere. Less. in Auc. V. Hæreticorum libri cal. 16. sic habet: Episcopus in his locis potest Religiosis & etiam externis dante facultatem corrigendi etiam libros externorum, ut patet ex Instructione Clementis VIII. quæ habetur in Indice librorum prohibitorum. Similiter potest Episcopus dante facultatem legendi libros prohibitos viris idoneis, modo tales sint, ut corrigi possint, ut patet ex eadem Instructione: ubi verò est Inquisitor, ab utroque facultas obtinenda. Sylvius p. 1. V. Libri, q. 2. sic habet: Quamvis de rigore secundum Tit. Indicis de correctione §. 1. & 5. correctio alicujus libri fieri debeat de licentia Episcopi vel Inquisitoris, tamen cum rigor ille non sit in viridi observatione, probabilius est viro docto licere juxta Indicem expurgatorum per seipsum corrigere libros, nam ad Regulam 12. notatur, ut, qui posthac ad libros suos expurgandos idoneus futurus est, id ipsum præstare queat, servatis reliqua præscripta. Addit q. 8. Si visitator per Episcopum constitutus aut alius habens potestatem

E. III.
20. II.

Tom. I.
m. or.
Claudii
La Croix

Tom. VI

ca.

visitandi aut permittendi, permittat librum, censeri potest approbatus.

Q. 45. *An Episcopi possint pro sua Diocesi prohibere certos libros, vel aliquas propositiones censurare.* R. Negant aliqui cum *vindice Gobathi*, 1. Quia *Inn. XI.* in decreto, quo damnavit 65. propositiones, in fine prohibet censurari vel notari ullas propositiones adhuc controversas inter catholicos, & iudicium de eis S. Sedi reservat. 2. Quia censura Episcoporum non est infallibilis, & fieri poterit, ut unus pro suo critirio vel passione reprobet librum aut propositionem, quam alius approbabit, & sic nascetur divisio & scandalum aliquod in Ecclesia, ergo decuit hanc potestatem esse reservatam infallibili Romani Pontificis iudicio. 3. Quia nemo utiliter damnat propositionem, cuius iudicium merito potest ad crism vocari & pariformiter damnari. His non obstantibus probabilius est posse, 1. Quia Episcopi sunt à Christo constituti Pastores habentes regere suas Ecclesias, ad quod spectat posse ovibus noxia pascua declarare ac prohibere. 2. Quia in *Reg. 10. Indicis Trid.* expressè ita habetur: *Librum tamen sit Episcopis, aut Inquisitoribus generalibus secundum facultatem, quam habent, eos etiam libros, qui his Regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis regnis aut provinciis vel diocesis expedire iudicaverint.* Hanc autem potestatem non revocavit *Jen. XI.* cum nec de illa, nec de Episcopis, nec de libris mentionem faciat. Fatendum tamen est, quod censura illa Episcoporum nullam habeat certitudinem, nec reddat doctrinam libri improbabilem, nec liget, nisi illius subditos, & si ex nimia promptitudine Episcoporum aliquando nascatur inconueniens, per accidens hoc est.